

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/146/2012
Identifikačné číslo spisu:	1307216828
Dátum vydania rozhodnutia:	27.01.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Janka Cisárová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:1307216828.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne E. bytom P. zastúpenej JUDr. Roman Kvasnica, advokát, s.r.o., so sídlom Sad A. Kmeťa 24, Piešťany, IČO: 36 866 598, proti žalovanej C. bytom M. zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. Marianna Kuchtová, s.r.o., so sídlom Staré záhrady 3, Bratislava, IČO: 36 854 531, o určenie vlastníckeho práva, vedenej na Okresnom súde Pezinok pod sp. zn. 4 C 44/2008, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo 16. februára 2012 sp. zn. 14 Co 78/2010, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo 16. februára 2012 sp. zn. 14 Co 78/2010 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Okresný súd Pezinok (súd prvého stupňa) rozsudkom zo 7. decembra 2009 č. k. 4 C 44/2008-197 určil, že žalobkyňa je podielovou spoluvlastníčkou nehnuteľností nachádzajúcich sa v obci J., okres H. katastrálne územie J. zapísaných na LV č. XXX., Katastrálneho úradu v Bratislave, Správy katastra H. označených ako parcela č. 2529, o výmere 439 m², druh pozemku - ostatné plochy, parcela č. 2530/1, o výmere 1987 m², druh pozemku - trvalé trávnaté porasty, parcela č. 2530/3, o výmere 1554 m², druh pozemku - zastavané plochy a nádvoria, parcela č. 2531/1, o výmere 4385 m², druh pozemku - trvalé trávnaté porasty, parcela č. 2532/1, o výmere 671 m², druh pozemku - ostatné plochy, dom, súpisné č. 267, postavený na parcele č. 2530/3, a to v podiele 1 - ina. Žalovanej zároveň uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni náhradu trov konania vo výške 3.394,77 € k rukám jej právneho zástupcu do troch dní od právoplatnosti rozsudku. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že medzi E. a žalobkyňou, zastúpenou H. na základe plnomocenstva z 26. júna 2000, ako predávajúcimi a R. a P. ako kupujúcimi, došlo 3. júla 2000 k podpisu kúpnej zmluvy, predmetom ktorej boli nehnuteľnosti nachádzajúce sa v obci J., okres H., katastrálne územie J., zapísané na LV č. XXX, Katastrálneho úradu v Bratislave, Správy katastra H. označených ako parcela č. 2529, o výmere 439 m², druh pozemku - ostatné plochy, parcela č. 2530/1, o výmere 1987 m², druh pozemku - trvalé trávnaté porasty, parcela č. 2530/3, o výmere 1554 m², druh pozemku - zastavané plochy a nádvoria, parcela č. 2531/1, o výmere 4385 m², druh pozemku - trvalé trávnaté porasty, parcela č. 2532/1, o výmere 671 m², druh pozemku - ostatné plochy, dom, súpisné č. 267, postavený na parcele č. 2530/3.

V rámci skutkového stavu ďalej súd zistil, že pôvodní žalovaní R. a P. po začatí konania, aj keď už vedeli, že v predmetnej veci sa rozhoduje o určení vlastníckeho práva k týmto nehnuteľnostiam, navrhli realizovať ich dražbu podľa zákona č. 527/2002 Z.z. o dobrovoľných dražbách (ďalej len „zákon o dobrovoľných dražbách“), ktorá sa napokon konala 19. novembra 2007, pričom vydražiteľom predmetu dražby sa stala žalovaná. Zo znaleckého posudku znalca z odboru písmoznalectvo mal súd za nesporné, že plnomocenstvo udelené žalobkyňou pre E. H. z 26. júna 2000, ktoré bolo podkladom pri spomínanej kúpnej zmluve, žalobkyňa nepodpísala (bolo sfalšované). Vychádzajúc z uvedeného považoval súd túto kúpnu zmluvu v časti prevodu spoluvlastníckeho podielu žalobkyne o veľkosti 1-ina za absolútne neplatnú, a to jednak v zmysle § 37 ods. 1, ako aj § 39 Občianskeho zákonníka. Keďže súd mal za to, že realizáciou dobrovoľnej dražby nie je možné konvalidovať absolútne neplatný právny úkon, neprihliadol k námietke žalovanej, ktorá dôvodila, že pokiaľ sa realizovala dobrovoľná dražba a súčasne uplynula trojmesačná prekluzívna lehota na napadnutie jej platnosti, nemôže sa už pôvodný vlastník určovacou žalobou domáhať, aby súd rozhodol, že vlastnícke právo stále svedčí jemu, nakoľko by išlo o obchádzanie zákona o verejných dražbách. Zdôraznil, že v procese dobrovoľnej dražby (na rozdiel od nútenej dražby vykonávanej súdnym exekútorom) možno vlastnícke právo nadobudnúť len od vlastníka veci, a preto sa žalovaná nemohla samotnou realizáciou dobrovoľnej dražby stať vlastníčkou predmetnej nehnuteľnosti o veľkosti spoluvlastníckeho podielu žalobkyne, t. j. o veľkosti 1- ina. Na základe uvedeného súd podanej žalobe v celom rozsahu vyhovel. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Bratislave (odvolací súd) na odvolanie žalovanej rozsudkom zo 16. februára 2012 sp. zn. 14 Co 78/2010 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že žalobu zamietol a žalovanej náhradu trov konania nepriznal. Odvolací súd v odôvodnení rozsudku konštatoval, že posudzovanie otázky nadobudnutia vlastníckeho práva predchádzajúcimi vlastníkmi predmetnej nehnuteľnosti, ktorí boli navrhovateľmi dražby, bolo v danom prípade irelevantné. Poukázal na to, že žalovaná sa stala vlastníčkou týchto nehnuteľností na základe dobrovoľnej dražby uskutočnenej 19. novembra 2007, ktorej priebeh bol osvedčený notárskou zápisnicou N 260/2007, Nz 47300/2007 a o prechode vlastníctva bola spísaná notárska zápisnica notárkou JUDr. Tatjanou Šúrkovou. Žalovaná teda sporné nehnuteľnosti nadobudla príklepom licitátora podľa zákona o dobrovoľných dražbách. Výslovil, že udelenie príklepu licitátorom sa považuje za jeden z mála originárnych spôsobov nadobudnutia vlastníckeho práva k určitému predmetu právnych vzťahov. Originárnym je preto, že vlastník svoje právne postavenie a teda celkový obsah svojho absolútneho práva k predmetu dražby neodvodzuje od svojho právneho predchodcu, ale od (zloženej) právnej skutočnosti - udelenia príklepu a uhradenia ceny dosiahnutej vydražením. Vzhľadom na originárny charakter nadobúdania vlastníckeho práva príklepom na verejnej dobrovoľnej dražbe, bol toho názoru, že žalobkyňa by sa mohla domôcť určenia vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam výlučne na základe určenia neplatnosti dražby v zmysle § 21 ods. 2 zákona o dobrovoľných dražbách. V tejto spojitosti poukázal i na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 186/2010, v zmysle ktorého otázku neplatnosti dobrovoľnej dražby nemôže súd posudzovať v inom konaní než je konanie podľa spomínaného ustanovenia zákona o dobrovoľných dražbách. Nakoľko žalobkyňa prekluzívna lehota na podanie návrhu na určenie neplatnosti dražby uplynula, mal za to, že nemožno inak napadnúť, resp. spochybníť vlastnícke právo žalovanej k príslušnému spoluvlastníckemu podielu k predmetnej nehnuteľnosti. Vychádzajúc z uvedeného konštatoval, že súd prvého stupňa na základe zistených skutočností nevyvodil správne právne závery, keď nezohľadnil existenciu platnej, žalobou nenapadnutej dražby. Z týchto dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že žalobu zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 224 v spojení s § 150 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie, v ktorom navrhla, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zmenil tak, že rozhodne v súlade so žalobou. Dovolanie odôvodnila tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). V tejto súvislosti namietala, že žalovaná nenadobudla vlastnícke právo k predmetným nehnuteľnostiam, pretože na dobrovoľnej dražbe dňa 19. novembra 2007 jej nebol udelený príklep licitátora. Argumentovala, že v zmysle § 9 ods. 2 zákona o dobrovoľných dražbách môže byť licitátorom iba zamestnanec dražobníka, a že v konaní preukázala, že D. ním nebol, a preto ním udelený príklep nie je príklepom licitátora. Nestotožnila sa ani s názorom odvolacieho súdu, že otázku neplatnosti

dobrovoľnej dražby možno riešiť len v konaní o určenie neplatnosti dobrovoľnej dražby. Tvrdila, že z ustanovení zákona o dobrovoľných dražbách v znení účinnom do 1. januára 2008 vyplývajú tieto podmienky určenia neplatnosti dobrovoľnej dražby súdom v rámci konania o určenie neplatnosti dražby: a/ dobrovoľná dražba je neplatná z dôvodu porušenia ustanovení zákona o dobrovoľných dražbách, b/ porušením zákona o dobrovoľných dražbách boli dotknuté práva žalobcu, c/ je daný naliehavý právny záujem na určenie neplatnosti dobrovoľnej dražby. Mala za to, že iba za splnenia týchto podmienok nemôže súd posudzovať ako predbežnú otázku neplatnosť dobrovoľnej dražby v inom súdnom konaní. V danom prípade však došlo v súvislosti s dobrovoľnou dražbou nielen k porušeniu zákona o dobrovoľných dražbách, ale aj k porušeniu Občianskeho zákonníka. Taktiež namietala, že nemala naliehavý právny záujem na určenie neplatnosti dobrovoľnej dražby, pretože takéto rozhodnutie súdu by nezmenilo jej neisté právne postavenie, nakoľko by nebola zapísaná do katastra nehnuteľností ako vlastníčka predmetných nehnuteľností a musela by viesť ďalšie súdne konania. Jej neisté právne postavenie v danej veci by mohlo vyriešiť len rozhodnutie súdu, ktoré by určilo jej vlastnícke právo k predmetným nehnuteľnostiam v spoluvlastníckom podiele 1 k celku. Výklad zákona o dobrovoľných dražbách podaný odvolacím súdom považovala za nesprávny, nakoľko podľa jej názoru absolútne popiera ochranu vlastníckeho práva garantovanú Ústavou Slovenskej republiky, keď v rozpore s jej článkom 20 ods. 1 a 4 je poskytovaná ochrana osobe, ktorá nadobudla majetok v rozpore so zákonom a je absolutizovaná právna ochrana vydražiteľa. Pre prípad, že by sa dovolací súd stotožnil s právnym názorom odvolacieho súdu, že neplatnosť dobrovoľnej dražby možno riešiť iba v konaní o určenie neplatnosti dobrovoľnej dražby, navrhla, aby dovolací súd prerušil konanie podľa § 109 ods. 1 písm. b/ O.s.p. a podal návrh na Ústavný súd Slovenskej republiky na začatie konania v súlade ustanovenia § 21 ods. 2 zákona o dobrovoľných dražbách s článkom 20 ods. 1 a ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky.

Žalovaná vo svojom písomnom vyjadrení navrhla dovolanie zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací [§ 10a ods. 1 O.s.p. (poznámka dovolacieho súdu: v ďalšom texte sa uvádza Občiansky súdny poriadok v znení pred 1. januárom 2015, lebo dovolanie bolo podané pred týmto dňom)] po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpená advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.) proti rozsudku uvedenému v § 238 ods. 1 O.s.p., dospel bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) k záveru, že napadnutý rozsudok treba zrušiť.

Dovolanie možno odôvodniť len tým, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237, b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 O.s.p.).

Dovolací súd preskúma rozhodnutie odvolacieho súdu v rozsahu, v ktorom bol jeho výrok napadnutý. Ak nejde o vady uvedené v § 237, neprihliada na vady konania, ktoré neboli uplatnené v dovolaní, ibaže tieto vady mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 242 ods. 1 O.s.p.). Pri tom je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne (§ 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tiež tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

So zreteľom na § 242 ods. 1 druhá veta O.s.p. sa dovolací súd bez ohľadu na obsah dovolania a dovolaciu argumentáciu žalobkyne zaoberal otázkou, či v konaní nedošlo k procesným vadám uvedeným v § 237 O.s.p. a § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.

Vady konania tejto povahy neboli v dovolaní namietané a ich existencia nevyšla v dovolacom konaní najavo.

Podľa názoru žalobkyne spočíva napadnutý rozsudok na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, keď súd

nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo keď síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo keď zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Dovolateľka spochybňuje správnosť právneho názoru odvolacieho súdu vo vzťahu k výkladu zákona o dobrovoľných dražbách, nakoľko podľa jej názoru absolútne popiera ochranu vlastníckeho práva garantovanú Ústavou Slovenskej republiky, keď v rozpore s jej článkom 20 ods. 1 a 4 je poskytovaná ochrana osobe, ktorá nadobudla majetok v rozpore so zákonom a je absolutizovaná právna ochrana vydražiteľa. Má za to, že v skutkovom rámci, danom individuálnymi okolnosťami preskúmvanej veci (dobrovoľná dražba prebehla počas konania o určenie vlastníckeho práva), rozhodnutie o neplatnosti dražby by nezmenilo jej neisté právne postavenie, nakoľko by nebola zapísaná do katastra nehnuteľností ako vlastníčka predmetných nehnuteľností a musela by viesť ďalšie súdne konania. Jej neisté právne postavenie v danej veci by mohlo vyriešiť len rozhodnutie súdu, ktoré by určilo jej vlastnícke právo k predmetným nehnuteľnostiam v spoluvlastníckom podiele 1 k celku.

Podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky každý má právo vlastniť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Dedenie sa zaručuje.

Podľa § 123 Občianskeho zákonníka vlastník je v medziach zákona oprávnený predmet svojho vlastníctva držať, užívať, požívať jeho plody a úžitky a nakladať s ním.

Podľa § 39 Občianskeho zákonníka neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

Vo všeobecnosti možno za vlastníka považovať osobu, v prospech vlastníctva ktorej svedčí nadobúdacie konanie („modus“) a zodpovedajúci právny titul („titulus“), napríklad zmluva. Pokiaľ „titulus“ preukazuje právo inej osoby než „modus“, je potrebné určiť, kto je vlastníkom. Za vlastníka je v takom prípade považovaný ten, v prospech práva ktorého svedčí nadobúdací titul. Neplatný právny úkon ale nemá právne následky, aké má platný právny úkon; na jeho základe preto nedochádza k prevodu nehnuteľnosti. I keď v prípade neplatného právneho úkonu o prevode nehnuteľnosti „prevedenej“ ďalej na iných nadobúdateľov svedčí v prospech týchto ďalších nadobúdateľov „modus“, chýba im „titulus“. Dobrá viera týchto ďalších nadobúdateľov je významná len potiaľ, že im možno priznať všetky práva a povinnosti oprávneného držiteľa (§ 129 a nasl. Občianskeho zákonníka). Len pri púhom zistení osoby konajúcej v dobrej viere v zápis katastra nehnuteľností, ktorá uzavrela (absolútne) neplatnú prevodnú zmluvu okrem zákonom stanovených prípadov, nie je možné pristúpiť k kvalifikačnému záveru, že v takomto prípade došlo k nadobudnutiu vlastníckeho práva k nehnuteľnosti od nevlastníka. Pre takýto záver tu absentuje príslušné hmotnoprávne ustanovenie Občianskeho zákonníka, či iného právneho predpisu. Na základe absolútne neplatného právneho úkonu nemôže dôjsť k platnému prevodu vlastníckeho práva; nemožno preto ani uvažovať o ochrane vlastníckeho práva, hoc i dobromyseľného nadobúdateľa. Rovnako tak nie je možné za uvedeného stavu uprednostniť požiadavku právnej istoty a ochrany práv nadobudnutých v dobrej viere pred zásadou, podľa ktorej nikto nemôže na iného previesť viac práv, ako má sám. Ochrana, ktorú poskytuje nadobúdateľovi, nie je takej intenzity, aby zabránila vlastníkovi nehnuteľnosti účinne uplatňovať svoje absolútne právo. Inými slovami: pokiaľ zápis v katastri nehnuteľností nezodpovedá skutočnosti, má skutočnosť prevahu nad zápisom v katastri.

V prejednávanej veci sa žalobkyňa domáhala určenia vlastníctva k nehnuteľnosti, tvrdiac, že kúpna zmluva o prevode vlastníctva dotknutých nehnuteľností je neplatná v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka. Okresný súd v relevantnej časti odôvodnenia uviedol, že plnomocenstvo udelené žalobkyňou pre E. z 26. júna 2000, ktoré bolo podkladom pri spomínanej kúpnej zmluve, žalobkyňa nepodpísala (bolo sfaľované). Vychádzajúc z uvedeného považoval súd túto kúpnu zmluvu v časti prevodu spoluvlastníckeho podielu žalobkyne o veľkosti 1-ina za absolútne neplatnú, a to jednak v zmysle § 37 ods. 1, ako aj § 39 Občianskeho zákonníka. Dospel k záveru, že realizáciou dobrovoľnej dražby nie je možné konvalidovať absolútne neplatný právny úkon, neprihliadol k námietke žalovanej, ktorá dôvodila, že pokiaľ sa realizovala dobrovoľná dražba a súčasne uplynula trojmesačná prekluzívna lehota na napadnutie jej platnosti, nemôže sa už pôvodný vlastník určovacou žalobu domáhať, aby súd rozhodol, že vlastnícke právo stále svedčí jemu, nakoľko by išlo o obchádzanie zákona o verejných dražbách.

Zdôraznil, že v procese dobrovoľnej dražby (na rozdiel od nútenej dražby vykonávanej súdnym exekútorom) možno vlastnícke právo nadobudnúť len od vlastníka veci, a preto sa žalovaná nemohla samotnou realizáciou dobrovoľnej dražby stať vlastníčkou predmetnej nehnuteľnosti o veľkosti spoluvlastníckeho podielu žalobkyne.

Odvolací súd na rozdiel od súdu prvého stupňa dospel k záveru, že posudzovanie otázky nadobudnutia vlastníckeho práva predchádzajúcimi vlastníkmi predmetnej nehnuteľnosti, ktorí boli navrhovateľmi dražby, bolo v danom prípade irelevantné, pretože žalovaná sporné nehnuteľnosti nadobudla príklepom licitátora podľa zákona č. 527/2002 Z.z. o dobrovoľných dražbách, pričom udelenie príklepu licitátorom sa považoval za originárny spôsob nadobudnutia vlastníckeho práva k určitému predmetu právnych vzťahov. V tejto spojitosti poukázal i na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 186/2010, v zmysle ktorého otázku neplatnosti dobrovoľnej dražby nemôže súd posudzovať v inom konaní než je konanie podľa spomínaného ustanovenia zákona o dobrovoľných dražbách. Mal za to, že v danom prípade žalobkyni prekluzívna lehota na podanie návrhu na určenie neplatnosti dražby uplynula a nemožno preto inak napadnúť, resp. spochybníť vlastnícke právo žalovanej k príslušnému spoluvlastníckemu podielu k predmetnej nehnuteľnosti. Dovolací súd uvedený právny záver odvolacieho súdu nepovažuje za správny.

Z pohľadu dovolacieho súdu bol odkaz odvolacieho súdu na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci sp. zn. 3 Cdo 186/2010 (aj pri zohľadnení istých skutkových a právnych odlišností) nepatričný.

V judikatúre Ústavného súdu Slovenskej republiky ako aj Najvyššieho súdu Slovenskej republiky prevláda ustálený a doteraz argumentačne nevytesnený právny názor o nemožnosti nadobudnutia vlastníctva od nevlastníka mimo rámca zákonom predvídaného spôsobu. K otázke vplyvu neplatnosti právneho úkonu na práva dobromyseľných nadobúdateľov sa Ústavný súd Slovenskej republiky vyjadril v uznesení z 10. februára 2010 sp. zn. I. ÚS 50/10. Poukázal v ňom na zásadu rímskeho práva (*nemo plus iuris ad alium transferre potest, quam ipse habet*), v zmysle ktorej z nepráva nemôže vzniknúť právo. Zdôraznil, že platne nemôže nadobudnúť vlastnícke právo právny nástupca, ak subjekt, od ktorého odvodzuje (derivatívne) svoje vlastnícke právo k nehnuteľnosti, toto právo nikdy nenadobudol, a teda ho ani nemohol ďalej platne previesť. Na uvedenú zásadu odkázal aj v ďalšom rozhodnutí v ktorom vyložil, že táto zásada dôsledne zohľadňuje okrem iného požiadavku právnej istoty účastníkov súkromno-právnych vzťahov, ku ktorej sa musí hlásiť Slovenská republika ako právny štát (čl. 1 ods. 1 ústavy), a ak ju všeobecný súd pri svojej rozhodovacej činnosti nerešpektuje, bezpochyby porušuje základné právo účastníka na súdnu ochranu (nález III. ÚS 48/2012 z 28. marca 2012). Taktiež Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozsudku z 10. marca 2012 pod sp. zn. 2 Obo 116/2009 dospel k záveru, že na základe absolútne neplatného právneho úkonu nemôže dôjsť k platnému prevodu vlastníckeho práva; nie je možné preto uvažovať o ochrane vlastníckeho práva, hoc i dobromyseľného nadobúdateľa. Rovnaký právny názor o nemožnosti prelomenia zásady „*nemo plus iuris ad alium transferre potest, quam ipse habet*“ vyslovil aj v rozsudku z 30. marca 2011 sp. zn. 3 Cdo 144/2010 a uznesení z 30. mája 2012 sp. zn. 6 Cdo 107/2011. Vo vzťahu k dobrovoľnej dražbe dovolací súd osobitne poukazuje na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 18. decembra 2012 pod sp. zn. 2 M Cdo 20/2011, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 61/2014 a ktorého právna veta znie: „Ak ten, vec ktorého bola dražená v rámci dobrovoľnej dražby, nebol jej vlastníkom, nestal sa vydražiteľ príklepom a zaplacením ceny dosiahnutej vydražením vlastníkom draženej veci, a to ani v prípade, že bol inak zachovaný postup podľa § 10 až 33 zákona č. 527/2002 Z.z. o dobrovoľných dražbách a o doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok) v znení neskorších predpisov“. V odôvodnení tohto rozhodnutia zaujal názor k titulu nadobudnutia vlastníctva dražbou. Uviedol, že „názor o originárnej povahe nadobúdania vlastníckeho práva v rámci dobrovoľnej dražby vychádza z paralely § 27 ods. 1 zákona č. 527/2002 Z.z. a § 150 ods. 2 zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov (ďalej len „Exekučný poriadok“). Dražobný príklep v rámci exekučného konania je totiž považovaný za spôsob originárneho nadobúdania vlastníctva dobromyseľným vydražiteľom (porovnaj napr. II. ÚS 289/08). Takáto paralela však

neobstojí. Okrem principiálneho rozdielu medzi povahou dražby v rámci exekučného konania, konanej súdnym exekútorom ako vykonávateľom verejnej moci (§ 2 Exekučného poriadku) pod dohľadom exekučného súdu (§ 148 Exekučného poriadku), je podstatný rozdiel v zákonnej úprave. Podľa § 140 ods. 2 písm. l/ Exekučného poriadku totiž musí dražobná vyhláška obsahovať výzvu, aby sa uplatnenie práv, ktoré nepripúšťajú dražbu, preukázalo pred začatím dražby, s upozornením, že inak by také práva nemohli byť uplatnené na ujmu dobromyseľného vydražiteľa. Z citovaného ustanovenia je tak zrejmé, že zákonodarca vyslovene počíta s tým, že v rámci exekučnej dražby môže dôjsť k nadobudnutiu vlastníckeho práva dobromyseľným vydražiteľom, i keď povinný nebol vlastníkom nehnuteľnosti. Zákon č. 527/2002 Z.z. však neobsahuje žiadne podobné ustanovenia, z ktorých by sa dalo vyvodiť, že v dobrovoľnej dražbe dobromyseľný vydražiteľ môže nadobudnúť vlastníctvo draženej veci aj od toho, kto nie je jej vlastníkom (viď tiež III. ÚS 448/2010). Zmluvné prevody vlastníckeho práva sú v Slovenskej republike v zásade založené na princípe, že nikto nemôže previesť na iného viac práv, než sám má. Inak povedané, ani existencia platnej zmluvy medzi prevodcom a nadobúdateľom nemôže spôsobiť prevod vlastníckeho práva na nadobúdateľa, ak prevodca sám nebol vlastníkom. Niet preto dôvodu, prečo by sa zásada „nemo plus iuris ad alium transferre potest, quam ipse habet“ nemala vzťahovať aj na ďalší inštitút zmluvnej povahy - dobrovoľnú dražbu. Ani platná dobrovoľná dražba, proti ktorej v lehote uvedenej v § 21 zákona č. 527/2002 Z.z. nebola podaná žaloba o neplatnosť, nemôže mať preto za následok nadobudnutie vlastníckeho práva vydražiteľom, ak navrhovateľ dražby (alebo záložca) nebol sám vlastníkom predmetu dražby“.

Predmetom konania, ako už bolo uvedené vyššie, je žaloba žalobkyne o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti a ktorej základom je tvrdenie žalobkyne, že kúpna zmluva o prevode vlastníctva dotknutých nehnuteľností, je neplatná v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka. Keďže absolútna neplatnosť nastáva bez ďalšieho priamo zo zákona (na právny úkon sa hľadí, ako by nebol urobený), pôsobí od začiatku (ex tunc) voči každému a teda právne úkony postihnuté absolútnou neplatnosťou nemajú za následok vznik, zmenu alebo zánik práv alebo povinností, súd v konaní o určenie vlastníctva si musí túto otázku vyriešiť prejudiciálne, ak o nej už nebolo vydané rozhodnutie v inom konaní. Aj preto v konaní bolo nanajvýš aktuálne skúmanie platnosti kúpnej zmluvy z 3. júla 2000 medzi E. a žalobkyňou, zastúpenou H.a základe plnomocenstva z 26. júna 2000, ako predávajúcimi a R. a P. ako kupujúcimi z hľadiska § 22 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ako aj z hľadiska, či právny úkon svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom. Pre správne posúdenie v danom prípade je určujúce zistenie, či R. a P. (pôvodní žalovaní) nadobudli dotknuté nehnuteľnosti v rozpore, resp. bez rozporu s ustanovením § 39 Občianskeho zákonníka. Ak by totiž dotknutý právny úkon bol postihnutý absolútnou neplatnosťou, k prevodu vlastníckeho práva k dotknutým nehnuteľnostiam na pôvodných žalovaných by nedošlo, keďže sa na takýto úkon hľadí, akoby nebol urobený. V zmysle zásady nemo plus iuris ad alium transferre potest quam ipse habet (nikto nemôže na iného previesť viac práv než má sám) nemôže totiž dôjsť k platnému prevodu vlastníckeho práva; nie je možné preto uvažovať o ochrane vlastníckeho práva, hoc i dobromyseľného nadobúdateľa. Keďže v danom prípade odvolací súd vychádzajúc z nesprávneho názoru, že z dôvodu uplynutia prekluzívnej lehoty na podanie návrhu na určenie neplatnosti dražby už nemožno vlastnícke právo žalovanej k príslušnému spoluvlastníckemu podielu k predmetnej nehnuteľnosti napadnúť, spôsobom ako bol naznačený vyššie nepostupoval, Najvyšší súd Slovenskej republiky nemal inú možnosť ako dovolaním žalobkyne napadnutý rozsudok odvolacieho súdu uznesením zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1 a 4 O.s.p.).

Ak dôjde k zrušeniu napadnutého rozhodnutia, súd, ktorého rozhodnutie bolo zrušené, koná ďalej o veci. Pritom je právny názor súdu, ktorý rozhodoval o dovolaní, záväzný. V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.